

Spare- og Diskontokasserne i Provindserne til Hjælp gjennem Transaktioner, hvorved gives betryggende Sikkerhed for de anvendte Summer, dels ved, naar Sikkerheden skjønnes antagelig, at understøtte Fabrikanter og andre Arbejdsforstandere til Vedligeholdelse af deres Virksomhed, dels endelig ved paa direkte eller indirekte Maade, naar betryggende Sikkerhed kan erholdes, at forebyggede faste Giendommens forcerede Realisation." Jeg tror, at disse Regler fra 1857 i deres væsentligste Grundtræk angive det Samme som vi, der jo her i Forening med Regjeringen repræsenterer Staten, maatte ønske, at Staten skulde stille sig til Op-gave, naar den vilde hjælpe paa den økonomiske Krise. Det gaar ikke an, at vi kaste vort Die blot paa visse Ørene af Landbruget; thi i hvor højt en Grad vi end maa erkjende, at Landbruget er Hovederhvervsilden og den egentlig materielle Livsnerve her i Landet, saa vide vi jo dog, at alle de øvrige Erhvervsørene, som jeg før omtalte, have lidt og maasse endnu i lang Tid ville komme til at lide smertelig under de Kalamiteter, som have mødt selve Landbruget. Man har for nylig hørt, at der i Arbejdsassociationer har været Tale om Oprettelse af Forbrugsfond for Arbejdere eller deslige. Saa vidt jeg mindes, har den høitærede Finanzminister paa Forespørgsel, om han vilde støtte dette, svaret afvisende, og det er jo ogsaa vanskeligt at komme ind derpaa, naar Staten stiller sig paa det Standpunkt, at den vil have betryggende Sikkerhed. Selvfølgelig kan dette dog ikke udelukkes, naar den almindelige Fordring om betryggende Sikkerhed kan fyldestgøres; men jeg nævner dette for at komme til Sagen selv ad en Omvei. I samme Grad, som man støtter den økonomiske Tilstand her i Landet, støtter man selvfølgelig ogsaa, maasse direkte men i alt Fald bestemt indirekte, Arbejderstanden, og i samme Grad som Bestemmelsen om at hjælpe Arbejderforstandere og Fabrikanter til at vedligeholde deres Virksomhed, naar de stille betryggende Sikkerhed, komme disse til Gode, i samme Grad — det er soleklart — vil den ogsaa komme selve Arbejderstanden til Gode. Jeg mener derfor, at lægger man en alsidig Overveelse til Grund for, hvad vi her gjøre, saa vil ingen Samfundsklasse — forudsat, at Laanbestyrelsen er heldig i sin Virksomhed — egentlig komme til at føle sig ligesom tilfidesat eller ladet ude af Betragtning. Dette vilde dog maasse mere væsentligt kunne siges, dersom Thinget blev staaende paa det noget ensidige Standpunkt, hvorfra Lovforslaget, saaledes som det foreligger, er udgaaet. Jeg skal til disse Bemærkninger endnu kun tilføje et Par. Beløbet har jeg omtalt. Jeg ønsker naturligvis helst, at man fik hele Fordringen, men forøvrigt mener jeg, at man skal tage imod det Beløb, som kan erhverves gjennem en Forhandling. Med Hensyn til Lidskriften, der, saa vidt som jeg kan se, er sat til 3 eller 2½ Mar, og som den høitærede

Finanzminister vil have nedsat til 2 Mar, er jeg atter her af en anden Mening. Jeg tror, at, skulde Folk laane, og Betingelserne for Laanet stydes til Side, saa er man ikke sikker paa, at det ikke kan blive et temmelig dyrt Laan, i alt Fald et middelmaadigt dyrt Laan, og skulde de saa laane og gaa med den Jeber et Mars Tid eller to for at faae dette afviklet, uanset om Ederne maasse vedblive at være ugunstige, — thi vi kunne faae et tredie Mars Høst af lignende Beskaffenhed som de to foregaaende Mars, og da blive de økonomiske Forhold næsten forfærdelige — hvis det skulde gaa saaledes, siger jeg, saa forekommer det mig, at man let tager Noget af Hjælpen bort. Jeg tror derfor, at man saansomt kunde sætte et Par Mar hen, ingen Afdragene begyndte, og derefter fastsætte nogle flere Terminer, inden hvilke Afdragene for Sparekasser, Banker eller Private, som derigjennem havde faaet Hjælp, indbragte. Det er ganske rigtigt, at en ny Lov jo kan regulere dette senere, men det bliver altid noget vanskeliggere, naar man først har givet Laanet ud af sine Hænder. Jeg mener derfor, at man med Hensyn til Lidskriften burde gaa den modsatte Vej af den, Finanzministeren attraar. Jeg har ikke haft særlig Anledning til selv personlig at stille Forslag til 2den Behandling i denne Sag, som jo mere staar i Forbindelse med eller er tagen ud af en Finanzlovbetænkning og mere maa antages at være Resultatet af en Del af den Overveelse, Medlemmerne af Flertallet have ført med hverandre, og jeg kan selvfølgelig vel sagtens heller ikke vente, at de Bemærkninger, jeg her fremsætter, skulde have nogen Indflydelse paa Sagens videre Gang. Imidlertid henstiller jeg dem, vi have jo endnu en Behandling af denne Sag tilbage. Jeg skal tillade mig at stemme for Undringsforslaget under Nr. 1, dog saaledes, at jeg følger den Anvisning, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) har givet, idet jeg udlader at stemme for det sidste Punktum. Jeg tror ikke, at det kan siges, at Laanene skulle forventes med 4 pCt., det maa aabenbart, især naar Beløbet bliver staaende, være et Tab for Statskassen og til Fordel for hvem, det kunne vi ikke vide; men jeg kan ikke gaa ind paa at kaste Pengene ud uden at vide, til hvem de gives, og i hvilket Diemed det er. Jeg antager, at det er Meningen med det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds, at han vil have udstemt det sidste Stykke af Forslaget under Nr. 1. (Afbrydelse). Det antager jeg, er Meningen, i alt Fald vil jeg, for saa vidt Noget vil høre paa mine Bemærkninger, raade til, at man udstemmer det andet Stykke af Paragrafen, thi det er ikke rigtigt. I 1857 gik man ud fra, at Kongeriget's Finanser ved at optage Laanet af Dresdnersfonden vilde komme til at betale 8 pCt. Heldigvis behøve vi ikke at gaa til dette Tal nu, men saaledes gik man den Gang